

Дзвоник

№ 155

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 13 рік видання, березень, 2020 рік

Дзвоник (Clopotel)

№ 155, 2020 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.

ISSN 2501-2630
ISSN-L 2501-2630

Над *Дзвоником* працювали:

Головний редактор: Микола Корсюк

Редактор: Людмила Дорош

Редколегія: Іван Ковач, Михайло Михайлюк,
Михайло Трайста, Марія Чубіка.

Адреса редакції:

м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1

тел.: 021-222-07-29; 021-222-07-37;

телефони/факси: 021-222-07-37

Друкарня:

«S.C. SMART ORGANIZATION S.R.L.»

Adresa redacției:

str. Radu Popescu 15, sect. 1

București, România.

Наша електронна адреса:

redactia.clopotel@gmail.com

Дзвоник пропонує:

- * казки й оповідання
- * вірші
- * загадки
- * дитячу енциклопедію
- * сторінку народознавства
- * пісеньки
- * сторінки-розмальовки
- * рухливі й дидактичні ігри
- * вироби своїми руками

Дзвоник завжди радо прислухається
до ваших пропозицій і друкуватиме
надіслані вами спроби!

Увага! За достовірність надрукованих
матеріалів відповідають їх автори!

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Зоре моя вечірняя

Зоре моя вечірняя,
Зійди над горою,
Поговорим тихесенько
В неволі з тобою.

Розкажи, як за горою
Сонечко сідає,
Як у Дніпра веселочка
Воду позичає.

Як широка сокорина
Віти розпустила...
А над самою водою
Верба похилилась.

Зановім

Як умру, то поховайте
Мене на могилі
Серед степу широкого
На Вкраїні милій,

Щоб лани широкополі,
І Дніпро, і кручі
Було видно, було чути,
Як реве ревучий.

Як понесе з України
У синєє море
Кров ворожу... отойді я
І лани і гори –

Все покину, і полину
До самого Бога
Молитися... а до того
Я не знаю Бога.

Поховайте та вставайте,
Кайдани порвіте
І вражою злою кров'ю
Волю окропіте.

І мене в сім'ї великій,
В сім'ї вольній, новій,
Не забудьте пом'янути
Незлим тихим словом.

ТАРАС ШЕВЧЕНКО

Встала й весна

Встала й весна, чорну землю
Сонну розбудила,
Уквітчала її рясом,
Барвінком укрила;

І на полі жайворонки,
Соловейко в гаї
Землю, убрану весною,
Вранці зустрічають...

Сонце гріє, вітер віє

Сонце гріє, вітер віє
З поля на долину,
Над водою гне з вербою
Червону калину,

На калині одиноке
Гніздечко гойдає.
А де ж дівся соловейко?
Не питай, не знає.

І барвінком, і рутою

І барвінком, і рутою,
І рясом квітчає
Весна землю; мов дівчину
В зеленому гаї.

І сонечко серед неба
Опинилось, стало,
Мов жених той молодую,
Землю оглядало.

Село

Село! І серце одпочине:
Село на нашій Україні –
Неначе писанка, село.
Зеленим гаєм поросло.
Цвітуть сади, біліють хати,
А на горі стоять палати,

Неначе диво. А кругом
Широколистії тополі,
А там і ліс, і ліс, і поле,
І сині гори за Дніпром.
Сам Бог витає над селом.

Ой стрічечка до стрічечки

Ой стрічечка до стрічечки
Мережаю три ніченьки,
Мережаю, вишиваю,
У неділю погуляю.

Ой плахотка-червчаточка,
Дивуйтеся, дівчаточка,
Дивуйтеся, парубки,
Запорозькі козаки.

Ой дивуйтеся, лицяйтеся,
А з іншими вінчайтеся.
Подавані рушники...
Отаке-то козаки!

Людмила ДОРОШ

Друг пізнається в біді

Підсніжник відчув, як ласкаве тепле сонечко світить йому в очі. З неабиякими зусиллями йому вдалося відкрити одне око, потім друге. Авжеж, це ж його перша зустріч із сонечком після довгої й холодної зими, після довгих для нього місяців, коли він, немов ведмідь у зимовій сплячці, спав і спав, а самому снилося, як ось вже почав танути сніг, потекли струмочки і його кволі тендітні листочки просунулися крізь мокру засніжену землю, шукаючи своїх давніх друзів: сонечка, кущика троянди, що ріс неподалік нього на горбочку, дядька Вітра, строгого, але такого рідного.

– А-а-ах, як же довго й солодко я спав! – потягнувся підсніжник, розправив свої листочки і ще вище підвів своє гарне личко.

– Здоров, здоров, друже, ну нарешті вже ти проснувся! – зрадів горобчик і весело зацвірінькав.

Його радісний спів підхопили й синички, і навіть снігурі, адже всі вони раділи, що сила зими нарешті вже починає слабнути і скоро й зовсім вона щезне, залишивши по собі таку бажану весну.

– Друже, трояндовий кущ, як ся маєш? – весело загукав підсніжник.

Він знав, що його друг ще спить, що йому ще рано пускати зелені пагінці, але він обов'язково його чув і міг хитнути гілочкою, мовляв, здоров, усе в порядку!

Але кущ троянди не подавав жодного знаку.

– Чи то в мене ще кволий і немічний голос? – подумав підсніжник, прокашлявся і ще сильніше загукав до трояндового куща.

– Нічого, геть не подає жодного знаку, – схвилювано процвірінькав горобчик, підлітаючи до підсніжника.

І тут у серце підсніжника закрався жорстокий, неминучий здогад: замерз кущ троянди, не витерпів лютих морозів.

– Ой, боже мій! – забідкався підсніжник. – А я ж його попереджав, я ж йому казав! – і мало не заплакав.

Він так добре пам'ятав, як гордий кущ троянди завжди сперечався зі снігом, мовляв, нічого мене накривати, он є менші, їм потрібніше! Ще й дядечка Вітра просив подути сильніше й віднести той сніг то на латку землі, де росли підсніжники, то ще далі, до молоденької яблуньки, то до барвінку, що устелив усю галявину і навесні та влітку милував своїми фіолетовими квітками усіх довкола.

– Замерз?! – забідкалися горобчики й синички.

– Зрозуміло, що замерз, він же цілу зиму пробув на тому голому пагорбі, ні тобі прихистку, ні оборони. От мороз і добрався до його коріння, – підбили підсумки снігурі. – Мороз – капосна штука...

Біль за друга, мов холодний дощ, обдала підсніжника і його ще донедавно сонливість зняло, мов рукою, .

– Сонечку-братуку, допоможи! – звернувся він до сонця. – Приласкай кущ троянди, зігрій, допоможи йому відійти! А ти, дядечку Вітре, подуй, як тільки ти знаєш, і накрій кущ троянди сухим листям, он воно ще є внизу, може, врятуємо нашого товариша!

А тут і теплий весняний дощик почав накрапати, бажаючи й собі допомогти в порятунку.

Отак пройшов не один день.

– Мабуть, нічого не вийде, – сумно мовило сонечко, – мабуть, ми не встигли.

– Ні, не здавайся, сонечку, ще грій, а ти, дощику, ще напувай його! – не вгавав підсніжник.

Дні минали, а кущ не прокидався. Сумно якось стало на галявині. І підсніжник поник. Так минув березень і середина квітня.

Аж ось одного дня дядько Вітер загукав: – Чуєте, ви чуєте це?

Всі прислухалися: «Що «це»? Звідки?»

– Ой, як довго я спав, – почувся кволий, немічний голос із пагорба, де стояв сухий кущ троянди. То був голос тоненького паростка, який пробивався крізь землю до сонця через те сухе й колюче гілля.

– Довго б ти ще спав, – загукали горобчики, – якби підсніжник не став бити на сполох!

Вся галявина схвилювано зашуміла, а підсніжник так розчулився, що аж впустив на землю одну пелюстку. Вже незабаром він відцвіте і не зможе побачити свого друга, зате буде за нього спокійним і чутиме його голос через зелені стебла, які ще довго-довго зеленітимуть на галяві.

Кущ троянди відійшов. Цього літа він не був таким пишним і високим, як завжди, і квітів мав мало, але не це було головне. Він був живим, він був не один на цьому світі, а мав друзів, які не залишили його напризволяще у скрутний час.

«Правду кажуть, що друг пізнається в біді, – зітхав кущ троянди восени, дивлячись із вдячністю на місце, де колись був підсніжник, – гарних тобі й теплих снів, друже! А весною ми з тобою неодмінно зустрінемося знову!»

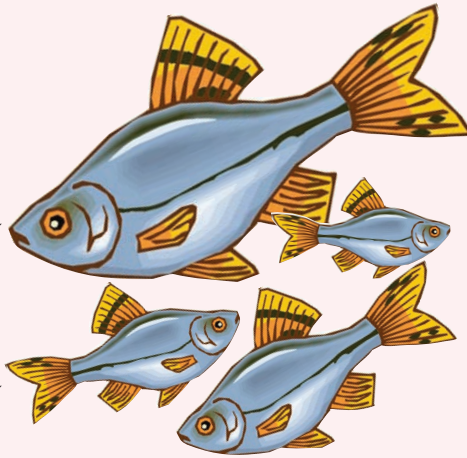

Микола КОРСЮК

Наше плесо

Наше плесо коло плеса,
А господар – я один,
В нашім плесі коло плеса
Вже гуляє сім рибин.
Встане сонечко, загіріє, –
А вони до бережка,
В нашім плесі коло плеса
Вигравас їх сім'я.
Ой і весело, і радо
В нашім плесі край двора, –
Там риб'яча вся родина,
А господар всюди – я.

Горобець

Вийшов з хати горобець
Та й подався за хлівець
Заробити на хлібець,
Прикупити борошна,
Пива кварту і вина,
Назбирати хмизу в'язку,
Щоб спекти розкішну паску,
Бо невдовзі, через тиждень,
Буде в них святий Великдень, –
Отож треба гороб'ят
Готувати всіх до свят,
Бо у них тих гороб'ят
На руці як пальців, – п'ять.

* * *

Зібрав вітер холодок
І поставив у садок,
Бо в садку при бузку
Буде добре холодку, –
Коли вітри звітряться,
То з холодком стрінуться,

А до того холодку
Тихо спати у садку,
Бо весна хоч затяжна,
Але буде прегарна...
Буде буйна, буйнолиста,
Як зоря, зоря сріблиста,
А до того холодку
Тихо спати у садку...

Загадковий світлячок

Жучок ішов через місток
І натрапив на пеньок,
Знесилившись на містку,
Жучок осів на пеньку,
А пеньок зі всіх пеньків
Серед гордих всіх лісів
Храмом був для світлячків, –
Тож побачив наш жучок,
Що їм світить світлячок
Й прикотив він той пеньок
У свій рідний городок,
Щоб світив їм світлячок, –
Світлячок же зацікавив,
Більш світити не хотів, –
Тож подумав наш жучок
Понести у ліс пеньок,
І пеньок, і пеньок,
А ще добрий світлячок.

Галка

Галі Ганка нагадала,
як та галку годувала,
що звела собі гніздечко
ген там зовсім недалеко.
Галя собі пригадала,
як ту галку годувала,
і зраділа, що та галка
знов гніздечко недалеко
ізвела, і галченята
галасують так завзято.

Марія ЧОРНОБАЙ

Як зробити світ добрішим

Нарешті настав перший день навчання після зимових канікул. Школа розташовувалася на галявинці, у лісі, де зазвичай під час уроків сонечко бавилося своїми промінчиками. Воно, невідомо, то Зайчикові вушка полоскоче, то заплутається між колючками Їжачка, то Лисичці заснути не дасть, все сліпить і сліпить, цілує і цілує її своїми промінчиками.

Та сьогодні сонечка немає. Сьогодні лютий розізлився і знову снігом накриває лісове царство. Але це не привід відкладати навчання! Тому друзі вже з ранку поспішали до школи. Крім того, на сьогодні вони мали підготувати важливе домашнє завдання – написати твір-роздум на тему «Як зробити світ добрішим».

Першим хотів відповісти на це серйозне запитання Їжачок. Він так старанно готувався і так хотів бути першим, що ледь не збив з ніг бідного Зайчика, а коли вчителька зробила йому зауваження, то не захотів вибачатись, мовляв, хто ж то винен, якщо цього біляка зимою і не помітиш.

Отже, почав Їжачок з того, що аби світ став добрішим, треба допомагати старшим, наприклад, мамі допомагати готувати вечерю, татусеві допомагати дивитися телевізор, а сестрі не ховати більше іграшки, бо вона сумує, а навпаки, майструвати нові. Ще Їжачок зазначив, що треба частіше гуляти з друзями, бо разом веселіше гратися, а від усмішок світ також стає добрішим.

Лисичка у своєму творі написала, що треба частіше хвалити Бабусю Зиму і Дідуса Лютого, бо всі на них завжди сваряться, кажуть, що літом краще, веселіше, от вони й

журяться, і лютують, а коли ми добрими словами їхні холодні серця розтопимо, то й проліски з'являться і світ подобрішає. А ще доповнила Лисичка, що треба ділитися своєю радістю з іншими. Якщо є нові гарні книжки, іграшки або солодоці – обов'язково пропонувати бабусі або братику, так воно і смачніше, і добріше.

Вовк спочатку заперечив, мовляв, бач, що придумала – ділитися! Сказав, що нічого це не смачніше! Та згодом подумав трішки й погодився. Не хотілося йому погану оцінку отримувати. Коли ж йому дали слово щодо твору, Вовченька сказав, що аби світ зробити добрішим, треба в першу чергу стежити за чистотою і порядком – так його тато повчав. Він казав, що у чистому домі – чисті думки, а якщо думки чисті – і душа світла, добра.

Погодилася зі своїми учнями тітонька Сова, похвалила їх за хороші висловлювання і за старанно виконану домашню роботу. Раділи учні, тільки Зайчик сидів зажурилий і цілий урок навіть очей не підняв. Запитала його вчителька, що ж він думає про те, як можна світ зробити добрішим. Зайчик піднявся і сказав, що все набагато простіше, треба слідувати за своєю поведінкою, бути ввічливим, поважати й старших, і друзів, а особливо слабших за себе. І допомагати тим, хто потребує, а не ображати.

Їжачкові стало соромно, що вранці образив маленького зайчика, він вибачився і погодився, що аби зробити світ добрішим, з себе треба починати, зі своїх думок та вчинків, бо з себе й починається весь світ.

●●● Славетні українці ●●●

Співачка Євгенія Мірошніченко

Майбутня співачка народилася 12 червня 1931 року в селі Першому Радянському Харківської області у сільській родині Семена та Сусанни Мірошніченків. Сім'я із великими труднощами пережила воєнне лихоліття. Батько загинув на фронті й мати лишилася одна з трьома дітьми – Люсею, Женею і Зоєю. Після визволення Харкова у 1943 році старших Люсю і Женю зарахували до Спеціалізованого жіночого ремісничого училища радіосправи, де Женя навчалася на слюсаря-складальника. Там дівчинка брала участь у художній самодіяльності – спочатку танцювала, потім співала в хорі, яким керував хормейстер і композитор Зіновій Заграничний, котрий першим розгледів талант юної вихованки.

Після закінчення училища Євгенія працювала слюсарем-складальником на Харківському електро-механічному заводі, але її часто запрошували на виступи до Києва. Лише в 1951 році вона вступила до Київської консерваторії у клас досвідченого педагога Марії Донець-Тессейр.

Марія Едуардівна стала другою матір'ю для Жені. Вона не лише вчила її співати, а й впливала на формування особистості, допомагала порадами, підтримувала морально і навіть матеріально. Професор підготувала Євгенію Мірошніченко до надскладного Міжнародного конкурсу вокалістів у Тулузі (Франція), де вона стала лауреатом і одержала Велику премію й кубок міста Парижа.

Випускний іспит у консерваторії одночасно

виявився дебютом Євгенії Мірошніченко на сцені ушавленого Київського театру опери та балету, з яким вона назавжди пов'язала свою долю. Було це навесні 1957 року.

Євгенії Мірошніченко дуже пощастило, бо

в київському театрі вона зустріла досвідчених режисерів, і саме у співпраці з ними удосконалювалася її виконавська майстерність.

1961 року Євгенія Мірошніченко проходить стажування на славетній оперній сцені світу міланського театру «Ла Скала» у класі відомої італійської оперної співачки та вокального педагога Ельвіри дель Ідальго.

Під завісу свого сценічного життя Євгенія Мірошніченко розпочала вокально-педагогічну діяльність у своїй рідній консерваторії. До слова, доволі успішно.

На початку дев'яностих життя славетної Євгенії Мірошніченко, як і багатьох творчих особистостей в умовах молодого Української держави, стало вельми непростим. 25 травня 1994 року Євгенія Мірошніченко востаннє вийшла на сцену Київського оперного театру.

27 квітня 2009 року серце великої артистки раптово зупинилося... Нещодавно у Києві встановили меморіальну дошку легенді оперної сцени Євгенії Мірошніченко.

Дивовижний талант неперевершеної оперної діви Євгенії Мірошніченко став символом українського оперного мистецтва, який іще за життя співачки переступив межі України і сягнув великої слави.

Всеволод НЕСТАЙКО

ПРИГОФИ БЛИЗНЯТ-КОЗЕНЯТ

(Продовження з попереднього числа)

І тільки тепер, теліпаючись вниз головою і скиглячи, Вітя й Вова зрозуміли, як вони тоді безглуздо мучили те бідне, нещасне кошеня.

Довго терзала їх королева, примушуючи танцювати. Вона їх била гострими носачами черевиків, щипала їх своїми чіпкими пальцями, аж поки їй це не набридло.

– Ху! – сказала королева знеможено, як після важкої праці. – Зовсім втомилася з вами. Просто замучили. Ану вас! Якись дурні ягнята. Не можуть навчитися звичайнісінько танцювати догори ногами. Ходімо гуляти! Швидше! Хоч свіжим повітрям подихаю.

Вона наділа на Вітю й Вову нашийники і на повідку повела у двір.

Змучені ягнята ледве переступали ногами. Мало того, що на них була своя козеняча шерсть, так зверху ще ж була бараняча шкура. І після всіх тих танців догори дригом у двох шкурах вони почували себе як у духовці і просто задихалися. Але королева раз у раз стусала їх, щоб вони жвавіше бігли поперед неї.

У саду вона зустріла Гицельцапа і сказала:

– Я вже хочу їсти. Скажи, хай Тпрукало-Нокало поїде до Бом Штекса і дізнається, як там справи з медовим тортом.

– Слухаюсь! – сказав Гицельцап і побіг виконувати її наказ.

Королева ще трохи погуляла по саду, потім закрепила губи і капризно сказала:

– Ану вас, які ви нудні й невеселі! Як з вами скучно. Краще піду постріляю в горобців з рогатки! Гицельца-ап!

Прибіг Гицельцап.

– Одведи їх! Вони мені набридли. І дай мені свою рогатку.

– Слухаюсь! – Гицельцап витяг з кишені і подав королеві рогатку, потім схопив повідок і потяг Вітю й Вову у палац.

Він проволік їх по довгому коридору, впихнув у маленьку кімнатку із загратованим віконцем і сказав:

– Ваше щастя, що у королеви сьогодні «розгрозочний» день і на обід у неї медовий торт. А то б ви уже зараз шкварчали на оцьому шампурі. – І Гицельцап підніс їм під самісінькі носи шампур – гостру залізну шпичку, на якій смажать шашлик.

– Але вам взагалі пощастило, – вів він далі. – Бо на завтра у королеви печеня з козенят. Отже до післязавтра ви можете спати спокійно. Сон – це здоров'я. Га га! Все-таки я заробив на вас дев'ять монет, а вони на вулиці не валяються. І тому я добрий і не стану вас зв'язувати. Вам все одно нікуди не втекти. Бо вихід з палацу один, а той вихід стережу я. Га-га! Приємного апетиту!

Як тільки Гицельцап вийшов, близнята-козенята перш за все одразу ж скинули з себе ягнячі шкурки, бо було надзвичайно душно. Кілька хвилин вони одхевались, не в змозі вимовити ні слова.

– Слухай, – сказав нарешті Вітя. – Слухай, він сказав, що сьогодні на обід у королеви медовий торт. Але який же в дідька торт, коли мед у Бом Штекса перетворився на дьоготь. Ти ж бачив.

– Що ж виходить?

– Виходить, – сказав Вова. – Виходить, що торта не буде. Що ж буде? Що ж тоді їстиме королева?

– Як ти думаєш? – спитав Вітя. – Що їстиме королева? Що у неї буде на обід?

– Що? – спитав Вова і похолов.

– На обід у неї будемо... ми. Вона одмінить «розгрозочний» день і замовить шашлик із нас. Вона вже голодна. Ти ж чув. Отже...

– Отже, треба тікати. Й негайно. – сказав Вова.

– Негайно. – сказав Вітя. – Поки не повернувся Тпрукало-Нокало і не сповістив, що

торта не буде.

– Гайда!

Вітя й Вова прочинили двері (вони були незамкнені) і вийшли в коридор. І одразу...

– Тс, обережно, навшпиньках! – цикнув Вітя на Вову.

– Тс, навшпиньках, обережно! – цикнув Вова на Вітю.

Але спробуй іти навшпиньках, як у тебе на ногах ратиці!

Як не старалися Вітя й Вова, їхні ратиці лунко цокотіли по підлозі.

І не встигли близнята пройти й кількох кроків, як двері однієї з кімнат розчинилися і визирнула киця Мурнява.

– Ой! – здивовано глянула вона на близнят-козенят. – Ой, хто ви такі? І куди ви?

Вона ж їх бачила тільки в баранячих шкурках і не впізнала.

Близнята-козенята розгублено презирнулися.

– А! – махнув хвостом Вітя. – Їй, помоєму, можна довіряти.

– Ага! – погодився Вова. – Вона ж нещасна, а всім нещасним можна довіряти.

І близнята нашвидку розказали киці Мурняві про себе і про те, як цвіркун Цвіркунчак порадив їм втекти: про порошок-потішок, що лежить у скриньці під тронем королеви.

– Вірно, – сказала придворна киця, – є така скринька під тронем, а в ній порошок-потішок у спеціальних пакетиках-хлопушках. Хлопнеш такий пакетик, і з нього порошок-потішок розпорошується. Одним пакетиком можна приспати будь-кого, проте тільки одного. Але як же ви з своїми ратицями до скриньки підійдете? У тронній залі підлога скляна, ви своїми ратицями так цокотітимете, що Гицельцап одразу почує, і не встиг-

нете ви до трону підбігти, впіймає він вас, і зірветься ваша втеча.

– Що ж робити? – жалібно спитали близнята-козенята.

– Ну що ж, – сказала киця Мурнява, – доведеться мені вас виручати. Хоча й ризиковано, бо, як впіймають, живою не залишать – до скриньки суворо заборонено не те що доторкатися, підходити навіть. Але я постараюсь тихенько, так, щоб не почули.

Киця розчинила двері у залу.

Вітя й Вова сховалися за порт'єрою, а киця тихенько, нечутно, як уміють ходити лише киці, пішла по дзеркальній скляній підлозі через увесь величезний зал до золотого трону, що стояв посередині під голубим шовковим балдахіном.

Ось вона підійшла до трону і шмигнула під нього.

Близнята-козенята не бачили й не чули, що вона там робила.

Та ось киця з'явилася знову і швидко, але знов-таки зовсім нечутно, побігла назад.

– Ось, нате, – сказала киця і простягла Віті й Вові три маленьких пакетики – це все, що було. Більше там немає.

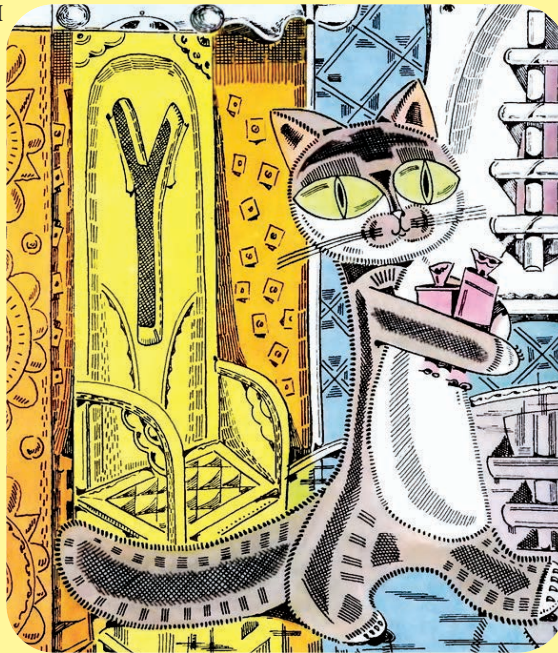
– Спасибі, спасибі! – почали дякувати близнята-козенята, а потім раптом сказали: – А давайте й ви з нами тікайте. До вас же тут так погано ставляться. Королева ж вас так му-

чить. А в нас вам буде дуже добре. Ми вас ніколи-ніколи нічим не образимо. Чесне слово! Ну, будь ласка! Тікаймо з нами!

– Ні, – сумно сказала киця. – Втекти з нашої країни може тільки той, хто випадково потрапив сюди, а той, хто народився і виріс тут, – втекти не може. От пробували ж ягнята, і самі не втекли, і Кажан Кажанович загинув через це.

– Шкода, – печально похитали головами Вітя й Вова. – Нам так би хотілося чимось вам віддячити. Так би хотілося, щоб вам було добре.

(Далі буде)

Дмитро ПАВЛИЧКО

Золоторогий олень

Поема

(Продовження з попереднього числа)

Злих людей чуже добро
В саме серце коле.
Та кума і підняла
Крик на всі околи.

Чи де ярмарок, чи храм, –
Верещить завзято,
Так, немов з її чола
Злотні роги знято!

Скрізь ходила, скрізь була
Заздрісна і хутка.
Так дійшла й до короля
Дивовижна чутка.

Він одразу наказав
Іхати в Карпати,
В діда золото забрать,
Оленя злапати!

А скупак відлюдьком був,
Не ходив нікуди,
І не знав, про що навкруг
Тереვენять люди.

Ось до нього і прийшли
З військом генерали –
Гній розрили і як стій
Золото забрали.

Почали вони вести
Допити суворі.
Де той олень може бути?
У якому зворі?

А яка на ньому шерсть?
Жовта? Темно-сіра?
Як то, роги ти забрав,
А не бачив звіра?

На це все не міг скупак
Відповіді дати.
І його, упавши в лютъ,
Вибилі солдати.

Не жаліли нагайок,
Били аж до поту.

Кожен платить у житті
За свою скупоту.

Знай, небоже, що на тім
У добро не в'їхатъ,
Як не дав ти звірині
Даром сіна віхотъ!

Злото вже у короля,
Плаче скупендрячко.
Але оленя в лісах
Упіймати тяжко.

Звіролови, капкани,
Петлі, вовчі ями,
Чати, засідки, пости –
Всюди над пляями.

Скрізь чекають, коли він
Злотим рогом блисне.
А його ніде нема,
Наче зник навмисне.

Олень там, звичайно, там,
Де осінній вітер
Іх з Васильком розлучив,
Дружби сльози витер.

Виструнчились на стіні
Злякані сторожі.
І зайшов у двір король,
А за ним – вельможі.

Під пахвою ніс монарх
В'язочку люцерки,
Що для оленя була
Як для нас цукерки.

– На, – сказав король, – бери,
Їж, моє звірятко.
В мене житимеш як пан,
Сито, мирно, гладко!

Будемо тобі носити
Найсмачнішу їжу,
А зате з твоїх ріжків
Я монет наріжу.

Олень, голову свою
Опустивши долі,

Тяжко слухав, і мовчав,
І корився долі.

Стовпилися навкруги
Двораки й магнати.
Взявся власноруч король
Роги обтинати.

Слуги пилку подали,
Скриню на монети.
І зітхнув Золоторіг:
«Де ти, друже, де ти?!»

Закладають, мов ярмо,
Колодки на нього,
Щоб не бився він, бува,
З болю навісного.

Мовчки і смиренно стій,
Наче деревина,
Що, не зойкнувши, вогонь
Витримати повинна.

Дзвонять, дзенькають,
Дзвенять
Золоті червінці.
А за ними тишком
Сльози – навздогінці.

«Надаремне плачеш ти,
Нешасливий бранче,
Вже не буде так тобі,
Як бувало раніше.

Буде сіна, і трави,
І вівса доволі,
Буде все, роганю мій,
Та не буде волі.

Зроблять паничі тобі
Золотенькі ясла,
Щоб лиш зірка лісова
В тебе в серці згасла.

Щоб не звабили повік
Буки срібнокорі,
Щоб давав ти обтинать
Золото в покорі».

(Далі буде)

Вивчаємо англійську

1. Весна прийшла! Ти любиш весну?

Прочитай вірш «Spring is here». Пригадай інші віршики про природу англійською.

2. Весняний кросворд.

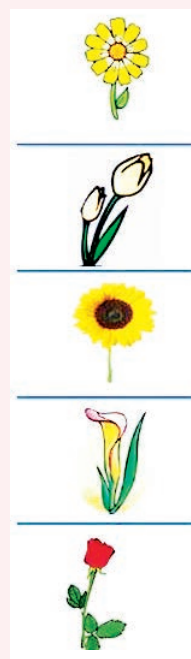
Подивись на слова та прочитай їх. Скільки слів у кросворді? Порахуй до 15 на англій-

відшукати всі 15 слів.

3. Назви квіток.

Подивись на малюнки квіток та поєднай їх із назвами. Яка твоя улюблена? Якого кольору кожна квітка? Яка її назва українською?

sunflower

rose

tulip

daisy

lily

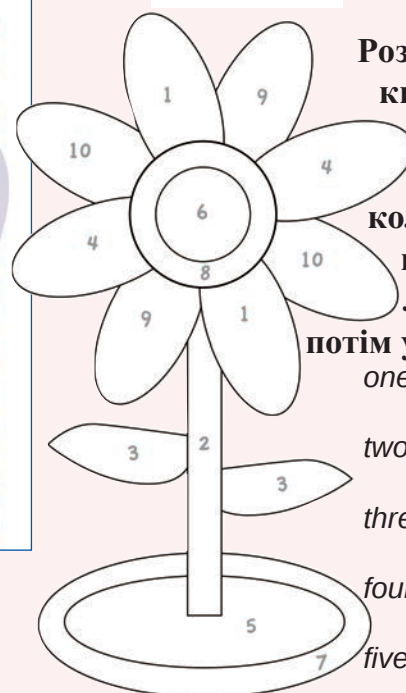

Spring Word Search

4. Квітка.

Розфарбуй цю квітку за цифрами. Кожна цифра має колір. Назви кольори англійською, а потім українською.

one six

two seven

three eight

four nine

five ten

Підготувала Ірина Савіна

ській мові. Ти знаєш значення кожного слова? Якщо тобі потрібен переклад, то скористуйся словником. Тепер спробуй

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

частина II

2. Як Панас Гусопас Варвару Чухайхмару та Каню Босорканю у віру християнську охрестив

Опришки розгулялись, аж земля дрижала, бо не щодня їм доводилось гуляти на хрестинах, а ще на яких хрестинах... Василина з Марією переходили з руки до руки, кружляючи у горянських, верховинських та міжгірних танцях, аж упріли від чупігання. Правда, спочатку не хотіли, бо: «Мабуть, не годиться танцювати на власних хрестинах», але отець Дмитрій запевнив їх, що «Святе письмо ніде не глаголить і нікому не забороняє танцювати на власних хрестинах».

*Ой сеї, каже сеї, ай черемускої,
Ні не було ні не буде Білявки такої..
Ай, Марічко-біла чічко, ай, Марічко люба,
Ходи, мила, танцювати, не стій коло дуба..
Василихо, Василихо, тобі відав лихо,
Я опришок – танцював би-м, а ти сидиш тихо..
Гоп, гоп, гоп – гона гон!*

Тільки Олекса Довбуш та Панас не гуляли, бо як би воно не глаголило – те святе письмо, вони хрещені батьки і їм не годиться танцювати зі своїми хрещеними дочками. Вони сиділи під старим крислатим дубом і смоктали тютюн з гуцульських глиняних люльок. До них долучився і угорець Міклош, і так зі слова на слово, з бесіди на бесіду, вони згадали цигана Радула, своїх наречених Міську та Пріську, свою свекруху Явдоху Колопаниху, а на кінець і пана Івана Колопана, якого віддали у найми до ватага Сидора Сидоряка.

– Завтра підемо побачити, як живеться нашому дорогому свекрові, – посміхнувся Панас.
– Підемо, – погодився Міклош.

Другого дня Панас з Міклошом не впізнали пана Івана Колопана, якого знайшли рубаючи дрова біля колиби ватага Сидора Сидоряка.

– Слава Ісусу Христу, пане Іване Колопане, – вклонились хлопці панові.

– Ваш батько, хлопці, вже не пан Іван Колопан, а Іван Чабан, я виздоровив його, правда, часто

приходилось і палицею, як ви мені радили, але за те ось який вівчар з нього – справжній ватаг. Скоро забув за панство і пригадав, як рубати дрова, носити воду, доїти вівці та варити мамалигу. Так що здоровий ваш батько, можете спокійно забрати його, – похвалив пана Івана Колопана ватаг Сидор Сидоряк.

– Він не наш батько, – посміхнувся Міклош.

– Ні, а тоді хто він? – здивувався ватаг.

– Пан Іван Колопан.

– Хто?! Хлопці, я зараз і вас виздоровлю від дурного розуму, – аж скрикнув ватаг Сидор, простягаючи руку за палицею.

– Не гарячкуйте, вуйку, ми зараз розкажемо вам усю історію, – заспокоїв Панас ватага.

Хлопці розказали ватагу весь трафунок, пан Іван Колопан підтвердив, а ватаг тільки посвистував з подиву. Після цього всі три попрощались з ватагом і вирушили до панського маєтку.

Першим наблизився до воріт власного маєтку пан Іван Колопан. Собаки, впізнавши давнього господаря, навіть не гаркнули на нього, бо собаки мають душу і ніколи не кусають руку, яка їх годує, але зате слуги накинулись на нього, мов навіжені, бо в слуг нема душі, вони готові зрадити будь-коли, будь-кого:

– Ану марш, жебраку!

– Геть звідси, лайдаку!

– Надвір, пройдисвіте!

– Тікай звідси, голодранцю!

– Петре, Йозефе, Яноше, Василю... ви не пізнаєте мене, я ж ваш пан Іван Колопан! – зрадувався їм пан.

– Ха-ха-ха!

– Хто ти, хто?!

– Якийсь божевільний.

– Втратив розум!

– Даймо йому кусень хліба і хай іде собі з Богом, – вирішили слуги.

– Що там за гамір?! – запитав циган Раду, тобто пан Раду Курокравич Муклес Другий, який вийшов гуляти з панією Явдохю Колопанихою та панночками Колопаночками Міською та Пріською та з їхніми нареченими Калом та Ілом – братами цигана Радула.

– Та ади, якийсь бродяга зайшов на ваше подвір'я, – відповіли слуги.

– Це ж моє подвір'я, – крикнув пан Іван Колопан.

– Що він каже? – запитав Раду.

– Та він каже, що це його двір.

– Як його, хто він?

– Якийсь божевільний, що вдає з себе пана Івана Колопана!

– Хай йому буде земля пухом! – перехрестився Раду.

– Хай спочиває з Богом! – перехрестилися слуги.

– Та як ви смієте мене живцем у могилу пхати?! – розсердився пан Іван Колопан.

– Ану осядься!

– Замовч!

– Занімій! – розкричались на нього слуги і почали цькувати на нього собак:

– Шо на нього, Туркуле! Шо на нього, Балан! Шо на нього, Гоцуле!

Але собаки обступили пана і ласкаво помахували хвостами.

– Хто ти, чоловіче? – запитав його лагідним голосом Раду.

– Як хто? Я ж Іван Колопан, госпадар цього мастку, – відповів впевнено пан.

– Вельмишановна пані Явдохо Колопанихо, це ж ваш покійний муж?

– Зараз я тобі покажу покійного, – крикнув пан, кидаючись на цигана, але слуги затримали його.

– Це не мій бувший муж, а якийсь бродяга, тепер ви мій муж, Вельмишановний пане Радуле Курокравичу Муклесе Другий!

– Явдохо, кохана, невже ти... – простяг до неї руки пан Колопан.

– Не смій торкатись мене! – крикнула Явдоха.

– Місько!.. Прісько!.. Доні мої! – простяг до них руки пан Колопан. – Невже і ви не пізнаєте свого батька?

– Це ваш батько, вельмишаноні панночки?

– Фе, якийсь жебрак, – фокнула Пріська.

– Пройдисвіт – пирскнула Міцька.

Панас з Міклошем більш не могли терпіти, і в одну мить опинились на подвір'ї біля пана Івана Колопана.

– Може, й мене не впізнаєш, моя кохана Прісько?! – запитав Панас Гусопас.

– Н-н-ні, ні...

– Я твій наречений Панас Гусопас. Трусь-трусь-трусь – хрусь-хрусь-хрусь і нема Пріськи. Ну! Тепер пізнаєш?

– Н-н-ні, ні...

– Ось як, а коли мене хотіли вішати, то горлала на весь рот: «Я беру його за мужа! Я беру

його за мужа!...»

– Ось де мій муж, – вказала Пріська на одного з братів цигана Радула. – Граф Кало Куткудакович п'ятий.

– Яке їхало – таке й здибало, – махнув рукою Панас.

– Ані ти, Місько, не пізнаєш свого нареченого, Міклоша? – звернувся Міклош до Міськи.

– Н-н-ні, ні...

– А ти теж під шибеницею мене засватала і горлала, що хочеш вінчатися зі мною.

– Ось з ким я стану під вінець, – вказала Міська на другого Радулового брата. – З бароном Ілом Кукуріковичем Шостим!

– Овва!

– Ну що, Радуле, гарно ти розпанувався. Чи, може, і ти не пізнаєш нас.

Раду, впізнавши Панаса та Міклоша, перелякався, бо знав, що нічого доброго від них не дочекається, і крикнув на свою охорону:

– Ану ловіть їх, зв'яжіть і киньте у тюрму!

Панські гайдуки витягли ножі, шаблі, пістолі, рушниці, і накинулись на них, але Панас швиденько витяг диявольський батіг і луснув у нього, мов з гармати стрілив:

– Десятнику Чортоносе!

А потім луснув і вдруге:

– Сотнику Чортовух!

– Слухаємо, ваше благородіє, пане інженер Жер Будуймонастир!

– Вже не звуть мене так.

– А як? – запитали чорти.

– Панас Чортипас.

– Слухаємо вас, Панасе Чортипасе!

– Ану ловіть всіх, зав'яжіть і закрийте в тюрму.

– І жінок? – запитали по-лицарськи чорти.

– Я сказав – усіх, а опісля залишитесь на варті. Ясно?!

– Ясно, ваше благородіє, Панасе Чортопасе!

Через годину Панас Гусопас, угорець Міклош та пан Іван Колопан, попоївши добре, віддихали у панських покоях...

Циган Раду зі своїми братами та пані Явдоха Колопаниха зі своїми дочками та слугами плакали й голосили в тюрмі...

А генерал Диявол Бісвізен бігав по підземному царстві Чорного Світу, шукаючи то сотника Чортовуха, то десятника Чортоноса, бо не знав, що рапортувати Чотрміністру Іскаріоту Сарсайлу, а може й самому Всенечистому Темночорному Дракові – володарю Чорного Світу, але ті наче на поверхню землі пробралися.

(Далі буде)

Албанська народна казка

Два близнюки і Краса землі

Жили-були рибак з дружиною. Одного разу дружина сказала чоловікові:

– Послухай, чоловіче, ти завжди продаєш всю рибу, яку ловиш. А не міг би ти хоч один разочок принести її нам на вечерю?

На наступний ранок відправився рибак рибалити. Весь свій улов він вирішив принести додому. Закинув мережу і відразу ж витягнув дуже велику і гарну рибу. Але риба раптом відкрила рот і сказала йому людським голосом:

– Не чіпай мене, рибаку, відпусти на волю. Я не та риба, яка тобі призначена. Встань завтра раніше і вирушай на берег моря. Перша ж риба, яку ти зловиш, і буде та сама, яка тобі призначена.

Рибак послушав рибу і кинув її у воду. В той день він більше нічого не зловив і повернувся додому з порожніми руками. А вдома дружина вже чекала його біля застопленого вогнища, на якому стояла сковорода, а на сковороді розігрівалося масло. Дружина запитала рибак:

– Чому ти нічого не приніс на вечерю, чоловіче?

Той відповів:

– Подумає тільки, що зі мною сталося. Не встиг я закинути сітку, як у неї попалася гарна риба. Я її витягнув, а вона і каже людським голосом: «Відпусти мене, я не тобі. Завтра ти зловиш ту рибу, яка призначена тобі». Ну, я її відпустив.

Лягли вони спати голодними, а на наступний ранок рибак знову пішов на берег моря, закинув сітку і зловив величезну рибу. Ледве він витягнув її на берег, як вона відкрила рот і промовила людським голосом:

– Як добре, що ти зловив мене! Я і є та сама риба, яка тобі призначена. А тепер зроби ось що: розрубай мене на вісім шматків. Два шматки закопай біля воріт свого будинку, два шматки віддай кобиліці, два собаці, а два шматки нехай з'їсть твоя дружина.

Рибак прийшов додому, розрубав рибу на вісім шматків і все зробив так, як вона йому заповідала. Минув час, і біля його воріт виростили два високих кипариса, кобиліця народила двох чудових лошат, яких досі взагалі ніхто на світі не бачив, собака принесла двох незвичайного виду левенят, а його дружина народила двох хлопчиків-близнюків. Минули роки, і виростили їхні сини хоробрими і дуже красивими.

У сусіднім з ними селі жила Краса землі, і старший син рибалки, дізнавшись про це, вирішив відправитися в те село і взяти її собі в дружини. Чого тільки батько з матір'ю не робили, як не переконували його, намагаючись надумати і відмовити від цієї божевільної затії. Цілими днями вони розповідали йому, які небезпеки чекали тих, хто ходив туди, і скільки прекрасних юнаків вже склали свої голови. Але нічого не могло зупинити юного сміливця. Прощаючись, він запитав батькам, що якщо його кипарис зів'яне і схилиться до землі, значить, він теж загинув. Потім він сів на свого коня, взяв з собою лева і поїхав.

Прибувши в село, він попрямував прямо до будинку Краси землі. З воріт назустріч йому вийшла відьма і запитала:

– Чого тобі треба?

Юнак відповів:

– Я приїхав за Красою землі.

В ту ж мить відьма звернула в кам'яну брилу його самого, жеребця, на якому він сидів, та лева, що стояв поруч з ними, а біля воріт рідного дому засох і схилився до землі кипарис. Батьки юнака почали гірко плакати та голосити, адже вони знали, чому засох і схилився до землі кипарис.

Побачивши засохлий кипарис, молодший брат вигукнув:

– Тепер я поїду туди! Я повинен врятувати брата і привезти Красу землі!

Але мати з батьком заголосили і заплакали ще гірніше, стали благати сина не обманювати себе щодо тих небезпек, які підстерігають, бо з ним неминуче станеться те ж саме, що і зі старшим братом. Але скільки вони не плакали, як не благали його, він не хотів їх слухати.

Скочив молодший брат-близнюк на свого жеребця, покликав свого лева і помчав у село Краси землі. Однак, наслухавшись про небезпеки, які його чекали біля будинку Краси землі, і особливо про злу відьму, яка охороняла красуню, він по дорозі суворо-пресуворо наказав своєму левові:

– Як тільки ми під'їдемо до дому Краси землі і з воріт виїде відьма, ти, не роздумуючи, хапай її, перш ніж вона встигне перевести дух і сказати хоча б єдине слово, і стисни її зубами так, щоб їй стало ясно: або вона повинна повернути мого брата і віддати йому Красу землі, або їй більше не жити.

Під'їхали вони до воріт будинку Краси землі, і побачив молодший брат-близнюк свого скам'янілого брата на окаменілому жеребці, а поруч з ним скам'янілого лева. У молодшого брата сльози градом покотилися з очей, а лев, ледве углядавши у воротах відьму, кинувся на неї, як йому було наказано, схопив її і так сильно зціпив зуби, що вона зігнулася навпіл і трохи не випустила дух. Розуміючи, що їй прийшов кінець, відьма сказала хлопцю, щоб він швидше увійшов у будинок, відкрив шафу, вииняв звідти і приніс два бутлі, один з білою, а інший з червоною водою.

– Білою водою, – пропищала відьма, задихаючись в пащі лева, – ти перетвориш їх з каменя на людину, жеребця і лева, а червоною водою оживиш.

Хлопець вбіг у будинок, вииняв із шафи два бутлі, окропив брата, його жеребця і лева білою водою. І ті з каменя знову перетворилися в людину, жеребця і лева, а потім окропив їх червоною водою, і вони одразу ожили.

– Ой! Як же я довго спав! – сказав, прокинувшись, старший брат.

– Та не спав ти! Це відьма перетворила тебе в камінь! – відповів йому молодший брат.

Увійшли вони в хату, побачили там Красу землі і веліли їй негайно збиратися в дорогу. Потім усі сіли на коней і в супроводі вірних левів поїхали в село до батьків. Відьма ж залишилася лежати біля воріт, приходячи до тями.

В цей час на зів'ялому кипарисі, який схилився до самої землі біля воріт рідного дому, знову розпустилося листя, і він підняв свою верхівку до небес. А батьки юнака, побачивши це, трохи з розуму не зішли від радості, зрозумівши, що їх син живий і здоровий.

? Відгадай ?

Давно відомий він тобі:
Коли на сонечку дрімає,
Він колискову сам собі
Під ніс тихесенько співає.
Що в пісні тій – ніхто не зна,
І ми про це тут не напишем.
Ми тільки знаєм, що вона
Не до вподоби мишам!
(ц!к)

Хто пасеться на лужечку
Товстобокий, наче бочка?
Любить сіном ласувати,
Молочко дає малятам.
– Будьте, му-му-му, здорові
І подякуйте...
(іворі)

У лісах струмки пустила,
Землю травами встелила.
Перші квіти принесла.
Чарівна моя...
(всна)

Як і зайчик, має вушка,
Весь пухнастий, як подушка,
Любить моркву, капустину,
Легідний, немов дитина.
Білий, ніби заметіль,
В клітці спить маленький...
(жигоду)

Творимо своїми руками

Півники

Підготуйте виріб «Півники», здатний прикрасити квіткові горщики як у дитячому садку напередодні світлого свята Великодня, так і вдома. Спочатку купіть набір пластикових ложок, які будуть основним матеріалом для виготовлення виробу. Далі дотримуйтесь інструкції.

Матеріали:

- пластмасові ложки,
- ватні диски,
- кольоровий та білий папір,
- чорний маркер,
- клей.

Як зробити півника з пластмасових ложок.

Виріжте з червоного паперу гребінець, дзьоб і деталі одягу майбутнього півника. Для крилець ви-

користуйте білий колір. При бажанні замініть його на будь-який інший колір за смаком.

Покладіть ложку опуклою стороною вгору: це буде го-

лова півника. Наклейте на неї дзьоб, намалюйте чорні цятки-очі.

Для тіла використовуйте ватний диск. Приклейте до нього крильця і, перевернувши зворотною стороною, прикріпіть до ручки пластикової ложки. Зі зворотного боку закрийте конструкцію ще одним ватним диском.

Із менших ложечок можна зробити й маленьких курчат. Проявіть свою фантазію!

Джерело: <https://handmade-idea.com/>

ВЕСНЯНКА

Помірно, швидко

Музика В. Таловирі, слова В. Ладижця

Тра-вонь-ко, ти, тра-вонь-ко, зе-ле-нись, зо-ло-то-му со-неч-ку по-кло-нись,

Щоб роз-квіт-ла яб-лунь-ка на го-рі, щоб гу-ля-лось ве-се-ло діт-во-рі!

Зе-ле-нись же, тра-вонь-ко, зе-ле-нись, ра-зом з нам-ми со-неч-ку по-кло-нись!

Травонько, ти, травонько,
Зеленись,
Золотому сонечку
Поклонись,
Щоб розквітла яблунька
На горі,
Щоб гулялось весело
Дітворі!

А ми того сонечка
Промінці
Упіймаєм решетом
У ріці.
Заплетем у коси їх,
Мов стрічки,
Ой хороші ж матимем
Кіснички!

Зеленись же, травонько,
Зеленись,
Разом з нами сонечку
Поклонись!

A A A A A A A A A A A A A A A A

a a a a a a a a a a a a a a a a

B B B B B B B B B B B B B B B B

d d d d d d d d d d d d d d d d

Перші вісники весни на Явдохи

(сторінка народознавства)

Першого березня за старим стилем, а 14-го за новим, – це день преподобної мучениці Євдокії, який на території України повсюду називали «Явдохи». Згідно з народними переконаннями – це перший день весни. З Явдохи починаються і магічні весняні ігри – «веселки», «гаївки», «гагілки», «ягівки» (так вони називались у різних місцевостях). Вони виконувались аж до Зелених свят і робилося це для того, щоб «допомогти» весні у її оновлювальній роботі. Діти увесь цей час ходили по дворах та носили із собою вирізаних з дерева ластівок або випечених «жайворонків». Бо ж правдивою ознакою весни було повернення перелітних птахів.

Найкращим благовісником потепління наші предки вважали ластівок. Хто побачить цю пташку весною вперше, то має взяти в жменю землі і кинути на неї, побажавши: «На тобі, ластівко, на гніздо, а людям на добро!» Так робилося, бо люди вірили, що ластівка приносила на своїх довгеньких крильцях весняне тепло з

вирию. Вирій, за народними уявленнями декількох народів, розміщений і в нашому світі і в «іншому» – куди «відлітають» душі покійних предків. Напевне, через ці переконання та завдяки чорно-білому забарвленню ластівки вважалися посередниками між життям і смертю та учасниками людської долі. І зараз у Карпатах вірять, що якщо ця пташка залітала до оселі – це попередження про прихід смерті у недалекому майбутньому. Та як правило, ластівок вважали «чистою пташкою», божими охоронцями оселі, вісником радості і щастя, надії і сходу, весни і відродження, домашнього тепла та материнського духу, ласки, любові і ніжності. Навіть у колядках це саме вона віщує господареві добробут, а родині – щастя. Загальнопоширеним було повір'я про те, де

ластівка покладе собі кубельце, там буде щастя: «Щастя тому дому, де ластівка в'є гніздо». Допоки ластівки живуть у господі, то буде Боже благословення у родині і достаток. Ця пташечка також мала здатність оберігати житло від грому, блискавки, пожежі. А якщо раптом ластівки залишають яку-небудь місцевість, то там слід чекати мору (епідемії) серед людей. Весною вона вказувала, чи безпечно купатися чи ні: якщо ластівка купалася у річці чи озері, то й людям тепер можна купатися.

Любов і пошана нашого народу до ластівки виявляється в приповідках та прислів'ях. «Як ластівка з ластовенятами», – кажуть про матір, що

любить і шанує своїх дітей. «Щебече, як ластівка» – говорять про лагідну і приємну мову дівчини або молодиці. Та й у фольклорних творах часто дівоча краса порівнюється з ластівкою: «Ой у нашій стороні красні дівки, як ластівки. А тут – як ворони».

Ластівки в Україні в'ють свої гнізда під стріхами хат, під самою стелею в коморі чи стайні. В народі зруйнувати гніздо ластівки вважа-

лося важким гріхом. Казали: «Не буде добра у тій хаті, де ластів'яче гніздо зруйнували. Або та хата згорить, або уся худоба вимре, а господарі будуть тяжко хворіти». «Хто в руки ластівку або її яйце візьме, у того обличчя вкриється ластовинням» – так матері лякали своїх дітей, щоб вони не турбували ластівок і їхні гнізда. Ластівки, за повір'ями, можуть магічно впливати на красу. Тому, коли дівчина навесні вперше побачить ластівку, віддає їй «веснянки» і просить у ластівки «білянки» (щоб було біле лице). Недаремно темні плями на обличчі мають ще іншу назву – «ластовиння».

Тож бережіть ластівок і їхні гніздечка, а вони вже потурбуються, щоб щастя, краса і удача не покидали вас і вашу домівку.

Підготувала Ольга Сенишин

Пишаємося нашими дітьми!

Учні V-A та VI - В класів разом із вчителькою Джетою Петрецькою відсвяткували Міжнародний день рідної мови, школа-гімназія с. Верхня Рівна, Мараморщина

Вихованці дитсадка, с. Негостина, Сучава